

Oponentský posudek k diplomové práci Bc. Valerie Kučerové: Ženy v ozbrojených složkách – postavení ženy u Policie ČR

Studentka si pro svou diplomovou práci vybrala téma postavení žen u Policie ČR a v současné době předkládá svou práci k obhajobě podruhé. Tentokrát si stanovila cíl zhodnotit dotazník, který sama vytvořila, a který by mohl v budoucnu sloužit jako nástroj pro reprezentativní šetření, jehož cílem by bylo zjistit, zda z pohledu žen – policistek u Policie České republiky fungují neuvědomělé genderové stereotypy, a zda-li dochází v rámci služebního poměru k uplatňování rovného zacházení a principu rovnosti příležitostí pro muže a ženy. Za účelem testování vytvořeného dotazníku se jí podařilo v rámci předvýzkumu v roce 2008 sebrat vyplněné dotazníky od 60 policistek, které studují na Střední policejní škole MV v Praze a na Policejní akademii ČR v Praze.

Studentka si pro svou diplomovou práci vybrala zajímavé téma a jeho výběr zdůvodnila svou aktivní službou u Policie ČR a celkovým nedostatkem informací o postavení žen u Policie ČR, které by mohly obohatit diskusi o policejních složkách v ČR z genderového hlediska.

Diplomová práce je psána čtivým jazykem, je dobrým způsobem strukturována a odkazuje na relevantní českou i zahraniční odbornou literaturu.

V první části diplomové práce představuje studentka koncept genderu a uvádí čtenářstvo do problematiky postavení žen u Policie ČR z hlediska dostupné odborné literatury a aktuálních i historických právních předpisů, platných na území dnešní ČR. Závěrečný díl první části diplomové práce tvoří genderová analýza Priorit a postupů ministerstva vnitra ČR při prosazování rovnosti mužů a žen na rok 2006, 2007 a 2008. V první části diplomové práce studentka dobrým způsobem poukazuje na to, jakým způsobem prostupují stereotypy o ženách a mužích do historických, ale i současných odborných textů o policejních složkách v ČR.

Druhá část diplomové práce je věnována zhodnocení navrženého dotazníku a výsledkům dotazníkového šetření v rámci předvýzkumu. Navržený dotazník sleduje záměr zjistit, jak policistky samy nahlíží na profesionální roli žen v ozbrojených složkách, jaké faktory ovlivňují jejich reálný vztah ke službě, zda a jakým způsobem se na míře jejich spokojenosti podílí problémy uvnitř resortu, podmínky ve zkoumané organizaci, přímí nadřízení či diskriminace, genderové stereotypy a vlivy širšího sociálně-ekonomického prostředí. Studentka navrhovala dotazník poprvé a dopustila se při jeho navrhování zásadních pochybení, která nicméně při vyhodnocování jeho výsledků v rámci svého předvýzkumu reflektovala. Výsledkem jejího předvýzkumu se pak stalo navržení dotazníku nového, který je součástí diplomové práce, a který lze pro navrhované reprezentativní šetření použít. Kromě toho studentka také navrhl, jakým způsobem by mohl být proveden výběr respondentek pro reprezentativní šetření.

Pokud by měl být nově navržený dotazník v budoucnu použit, doporučuji ještě zamyšlení nad otázkou 7 a otázkou 9. Všechny testované výroky v otázce 7 a 9 jsou formulovány tak, že testují ne/souhlas respondentek s tím, že muži jsou „lepší“ než ženy v uvedených aspektech (policejní práce), např. že jsou otevřenější, spravedlivější, laskavější, samostatnější, aktivnější, rozhodnější, ochotnější poradit, více se zastávají podřízených, mají lepší organizační schopnosti, atd. Neumožňují testovat ne/souhlas respondentek s tím, že jsou ženy „lepší“ v uvedených aspektech (policejní práce) než muži. Toto může, ale nemusí být záměrem dotazníkového šetření. Vzhledem k tomu, že na odlišné zařazování mužů a žen v rámci Policie ČR mohou mít vliv nejen stereotypy o tom, že muži jsou „lepší“, ale i stereotypy o tom, že ženy jsou „lepší“, například laskavější, doporučovala bych testovat i míru ne/souhlasu s tím, že ženy jsou „lepší“ než muži v uvedených aspektech (policejní práce). Pokud by byly použity otázky 7 a 9 tak, jak jsou navrženy v novém dotazníku, je potřeba si dát pozor při interpretaci odpovědí. Například odpověď „zcela nesouhlasím“ u otázky 7 na jakýkoliv z uvedených výroků a-g může znamenat, že si respondentka myslí, že na pohlaví nezáleží, ale může to také znamenat, že si respondentka myslí, že na pohlaví sice záleží, ale že jsou to naopak ženy, které jsou v daném aspektu (policejní práce) „lepší“. Toto nebude možné při interpretaci odpovědí respondentek na otázky 7 a 9 v současném dotazníku rozlišit. Celkově bych také navrhovala ke zvážení zařazení odpovědi „na pohlaví nezáleží“, která by umožňovala jednoznačné přihlášení se k nestereotypní odpovědi.

Drobné upozornění na závěr pro případ, že by měl být nově vytvořený dotazník v praxi využit pro reprezentativní šetření: U otázky 7, bodu g) na str. 87 vypadlo slovo „častěji“ – Policisté se zastávají podřízených na vyšších místech častěji, než se zastávají policistky. (Testuje se míra souhlasu).

Závěr:

První část diplomové práce je zpracována kvalitně a studentka prokázala dobrou schopnost práce s odbornou literaturou a sekundárními zdroji dat. Při konstrukci dotazníku, který je součástí druhé části diplomové práce, se studentka dopustila zásadních pochybení, ale zároveň prokázala schopnost navržený dotazník kriticky zhodnotit a předložit dotazník nový, který by bylo možné pro reprezentativní dotazníkové šetření použít. Studentka neopomněla ani navržení způsobu výběru respondentek pro reprezentativní dotazníkové šetření. Z výše uvedených důvodů doporučuji diplomovou práci k obhajobě a navrhuji hodnocení **velmi dobře**.

20.3.2010

Hana Hašková, Ph.D.